

PISMO ANDREOTTIJU

V Kulturnem domu v Trstu je bila v ponedeljek, 4. t.m., tiskovna konferenca, ki so jo priredili predstavniki komunistične partije, Slovenske skupnosti, socialistične stranke, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij in Slovenskih kulturnih društev videmske pokrajine.

Predstavniki omenjenih političnih strank in organizacij so namreč 27. junija naslovili na predsednika vlade Andreottija pismo, ki govori o položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, in zahteva, naj predsednik vlade sprejme predstavnike slovenske narodne manjšine, da mu podrobneje obrazložijo položaj slovenske narodnostne skupnosti.

Pri tem se sklicujejo na srečanje, ki so ga imeli s predsednikom Andreottijem v lanskem septembru v Vidmu in na katerem so mu obrazložili osnovne zahteve Slovencev v Italiji. Slovenci v videmski, goriški in tržaški pokrajini — pravi med drugim pismo — izražajo enotno zahtevo, da se končno odpravijo ostanki fašistične zakonodaje in sprejmejo pozitivne norme, ki naj zagotovijo narodnostni obstoj ter omogočijo večje pristojnosti deželni Furlaniji - Julijski krajini, da na zakonodajni ravni v širšem obsegu ukrepa v korist slovenske narodnostne skupnosti in daje možnost krajevnim ustanovam, da uresničujejo pravice narodne manjšine. Vse navedene zahteve — nadaljuje pismo — so v soglasju z ustavnimi določili, ki se jih je Italija obvezala izpolnjevati v uvodu in členu 8 sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, ki je postal veljaven 3. aprila letos.

Pismo predsedniku Andreottiju so podpisali senatorka Jelka Gherbez za komunistično partijo, deželni svetovalec Drago Štoka za Slovensko skupnost, Marko Waltritsch za socialistično stranko, Boris Race za Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo, Damjan Pavlin za Svet slovenskih organizacij in Viljem Černo za slovenska kulturna društva videmske pokrajine. Na tiskovni konferenci v Kulturnem domu v Trstu so predstavniki omenjenih političnih strank in organizacij poročali časnika o vsebini pisma, ki je bilo naslovljeno na predsednika vlade Andreottija.

Filip Warasch govoril o prihodnosti na Koroškem

Devinsko-nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti je za slavnostnega govornika na svojem »prazniku« v Nabrežini povabila osrednjega tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev Filipa Warascha, ki je v širši slovenski in tudi avstrijski ter mednarodni javnosti znan zaradi težav, ki jih v zadnjem času ima z avstrijsko sodno oblastjo in policijo zaradi svojega odločnega boja za priznanje osnovnih pravic koroških Slovencev. V nedeljo, 3. t.m., je zato njegov govor na »prazniku« v Nabrežini poslušala velika množica, ki mu je s svojo prisotnostjo, kot je pravilno poudaril tajnik sekcije dr. Škerk, hotela izraziti polno solidarnost in je hkrati izrazila solidarnost vsem našim bratom na Koroškem.

Filip Warasch, čigar izvajanja so poslušalci večkrat podprli z burnim ploskanjem, je v prvem delu svojega govora orisal trenutno stanje na Koroškem, ko so avstrijske oblasti začele izvajati zloglasno lansko sedmojuljsko zakonodajo, po kateri je bil slovenski naselitveni prostor skrčen na manj kot eno tretjino, kar je v kričečem nasprotju s črko in duhom avstrijske državne pogodbe. V drugem delu svojega govora pa je Warasch pravzaprav obrazložil program nadaljnjih političnih prizadevanj, ki ga zato v celoti objavljamo:

»Koroški Slovenci — je dejal — kljub vsemu nismo obupali, saj smo se v svojih prizadevanjih oprijeli novih kvalitiet boja za narodnostne pravice:

Že pri občinskih volitvah leta 1973 smo šli v volilni boj s parolo: »Zaupajmo v lastno moč!« Želi smo uspeh. Na deželnozborskih volitvah 1975 sicer nismo dosegli mandata, v srcu naših ljudi pa se je kljub temu utrdila zavest, da smo na pravi poti.

Nočem trditi, da sem proti integraciji v družbo države, kjer živimo. Pač pa se odločno izrečem proti integraciji posameznika. Taka integracija pomeni skoraj v vsakem primeru, če ne v prvi, potem pa v drugi generaciji, gotovo asimilacijo. Vsak zaveden pripadnik narodne skupnosti pa se mora boriti proti asimilaciji! Ne smemo je sami podpirati! Zato nam preostane le integracija v družbo kot skupina, ki ima lastne poglede na kulturno, gospodarsko, socialno in politično ustvarjalnost v državi. Prav ta model vključevanja in soodločanja pa terja od nas mnogo odgovornosti in prizadevanega dela. Nudi nam pa brez dvoma tudi edino realno možnost, da se v dobi 20. stoletja obdržimo kot neodvisna in samostojna narodna manjšina.

V prepričanju, da mora biti naš nastop vsepovsod enoten in samostojen, smo si postavili koroški Slovenci svoj odnos do Jugoslavije, kot države matičnega naroda, na nove temelje. S ponosom smem ugotoviti, da nas je matični narod priznal kot subjekt, torej kot nosilca lastnih prizadevanj in hotenj. Ob upoštevanju realnih pogojev smo mi sami tisti, ki zahtevamo tak način posega, ki se nam zdi v konkretnem slučaju najbolj primeren. Kljub temu vidim tudi nedostatke: tako še vedno ni zagotovljen redni tok informacij do vseh tistih forumov, ki ob določenih potrebah odločajo ali soodločajo o pomoči narodnim manjšinam jugoslovanskih narodov v zamejstvu. Vidim nujno potrebo, da se tako v Ljubljani kot v Beogradu čim prej smotrno koncentrirajo tista mesta, ki so zadržana za akcije in reakcije v manjšinskih vprašanjih.

Na podlagi ugotovitev, da trenutno zno-

(Dalje na 7. strani)

Dosežen programski sporazum

V torek, 12. julija, se bo po vsej verjetnosti začela v poslanski zbornici razprava o programskem sporazumu, ki so ga sklenile sstranke ustavnega loka za izhod iz gospodarske in družbene politične krize v državi. Poslanska zbornica bo razpravljala o resoluciji, ki jo bodo predložili predstavniki poslanskih skupin Krščanske demokracije, komunistične partije, socialistične, socialdemokratske, republikanske in liberalne stranke. Predvidevajo, da bo razprava zelo obširna in da bodo vanjo posegli glavni vodi-

telji vseh političnih strank. Pred koncem razprave pa bo spregovoril predsednik vlade Andreotti.

Poslanska zbornica prihodnji teden ne bo razpravljala samo o resoluciji strank ustavnega loka, temveč tudi o resolucijah, ki so jih že predložili, oziroma jih bodo te dni predložili radikalci, demoproletarci in misovci. Vse te resolucije se tičejo političnega in gospodarskega položaja v državi ob sklenitvi programskega sporazuma.

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 10. julija, ob: 8.00 Poročila, 8.15 Dobro jutro, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.00 Sv. maša, 9.45 Vedri zvoki, 10.30 Nedeljski sestanek, 11.00 Poročila, 11.05 Mladinski oder: »Pig, Peg in čokoladna torta«, napisala Bruna Pertot, 11.35 Nabožna glasba, 12.00 Poročila, 12.15 Glasba po željah, 13.00 Naša gospa, 13.10 Slovenske ljudske pesmi, 13.35 Klasično, a ne prerese, 14.00 Poročila, 14.05 Operetna glasba, 14.35 Orkestri, 15.00 Nedeljsko popoldne, 19.00 Poročila.

:: PONEDELJEK, 11. julija, ob: 7.00 Poročila, 7.20 Dobro jutro, 8.00 Novice, 8.05 Tjavdan, 9.00 Poročila, 9.05 Tjavdan, 9.30 Obletnica, 9.40 Koncert, 10.00 Poročila, 10.05 Omnibus, 11.30 Poročila, 11.35 Omnibus, 12.00 Glasba po željah, 13.00 Poročila, 13.15 - 15.30 ZA MLADE, 14.00 Novice, 14.05 Roman: Janez Jalen - Lojzka Lombar: »Ovčar Marko«, I. del, 15.30 Poročila, 15.35 Klasični album, 16.15 Melodije, 17.00 Poročila, 17.05 Orkester »Ferruccio Busoni«, 17.25 Glasbena panorama, 18.00 Poročila, 18.05 Čas in družba, 18.25 Slovenski zbori, 19.00 Poročila.

:: TOREK, 12. julija, ob: 7.00 Poročila, 7.20 Dobro jutro, 8.00 Novice, 8.05 Tjavdan, 9.00 Poročila, 9.05 Tjavdan, 9.30 Nekoč je bilo, 9.40 Koncert, 10.00 Poročila, 10.05 Omnibus, 11.30 Poročila, 11.35 Omnibus, 12.00 Glasba po željah, 13.00 Poročila, 13.15 - 15.30 ZA MLADE, 14.00 Novice, 14.05 Roman: »Ovčar Marko«, II. del, 15.30 Poročila, 15.35 Klasični album, 16.05 Melodije, 16.30 Za najmlajše, 17.00 Poročila, 17.05 Dane Škerl: Koncert za orkester, 17.20 Glasbena panorama, 18.00 Poročila, 18.05 S Plečnikom po Italiji, 18.20 Zborovska glasba, 18.00 Poročila.

:: SREDA, 13. julija, ob: 7.00 Poročila, 7.24 Dobro jutro, 8.00 Novice, 8.05 Tjavdan, 9.00 Poročila, 9.05 Tjavdan, 9.30 Slovenske žene, 9.40 Koncert, 10.00 Poročila, 10.05 Omnibus, 11.30 Poročila, 11.35 Omnibus, 12.00 Glasba po željah, 13.00 Poročila, 13.15 - 15.30 ZA MLADE, 14.05 Roman »Ovčar Marko«, III. del, 15.30 Poročila, 15.35 Klasični album, 16.05 Melodije, 16.30 Za najmlajše, 17.05 Fagotist Vojko Cesar, violončelist Rodolfo Repini, 17.20 Glasbena panorama, 18.00 Poročila, 18.05 »Poštene žene«, Enočejanka, napisal Henry Becque, prevedla Lelja Rehar, 19.00 Poročila.

:: ČETRTEK, 14. julija, ob: 7.00 Poročila, 7.20 Dobro jutro, 8.00 Novice, 8.05 Tjavdan, 9.00 Poročila, 10.05 Omnibus, 11.30 Poročila, 11.35 Omnibus, 12.00 Glasba po željah, 13.00 Poročila, 13.15 - 15.30 ZA MLADE, 14.00 Novice, 14.05 Roman »Ovčar Marko«, IV. del, 15.30 Poročila, 15.35 Klasični album, 16.05 Melodije, 16.30 Za najmlajše, 17.00 Poročila, 17.05 Koncert tenorista Antona Dermota, 17.35 Glasbena panorama, 18.00 Poročila, 18.05 Slovensko poveljno pripovedništvo, 18.20 »Primorska poje 77«, 19.00 Poročila.

:: PETEK, 15. julija, ob: 7.00 Poročila, 7.20 Dobro jutro, 8.00 Novice, 8.05 Tjavdan, 9.00 Poročila, 9.05 Tjavdan, 9.30 Potresi, 9.40 Koncert, 10.00 Poročila, 10.05 Omnibus, 11.30 Poročila, 11.35 Omnibus, 12.00 Glasba po željah, 13.00 Poročila, 13.15 - 15.30 ZA MLADE, 14.00 Novice, 14.05 Roman »Ovčar Marko«, V. del, 15.30 Poročila, 15.35 Klasični album, 16.05 Melodije, 16.30 Za najmlajše, 17.00 Poročila, 17.05 Bruno Cervenca: Koncert za violino in orkester, 17.25 Glasbena panorama, 18.05 »Grad v Rubijah«, 18.25 Domači zvoki, 19.00 Poročila.

:: SOBOTA, 16. julija, ob: 7.00 Poročila, 7.20 Dobro jutro, 8.00 Novice, 8.05 Tjavdan, 9.00 Poročila, 9.05 Tjavdan, 9.30 Nekoč je bilo, 9.40 Koncert, 10.00 Poročila, 10.05 Omnibus, 11.30 Poročila, 11.35 Omnibus, 12.30 Glasba po željah, 13.00 Poročila, 13.15 ZA MLADE, 14.00 Novice, 14.05 Roman »Ovčar Marko«, VI. del, 15.25 Tekmujte s Petrom (Jelka Daneu in Peter Cvelbar), 15.30 Poročila, 15.35 Poslušajmo spet, 17.00 Poročila, 17.05 Iz Beethovnovih del, 17.20 Glasbena panorama, 18.00 Poročila, 18.05 »In zvon spet poje v zlati dan«, napisala Zora Saksida, 18.45 Vera in naš čas, 19.00 Poročila.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphari Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Znanstvena študija o evrokomunizmu

Posebna komisija ameriškega senata je dobila na vpogled znanstveno študijo o evrokomunizmu, ki jo je pripravila ekipa za raziskave pri knjižnici ameriškega kongresa. Gre za zajetno knjigo, ki obsega 326 strani in v kateri najdemo globljo analizo delovanja komunističnih strank v 22 evropskih državah. Znanstveniki pa so posvetili največjo pozornost delovanju komunističnih strank v 22 evropskih državah. Znanstveniki pa so posvetili največjo pozornost delovanju komunističnih strank v Italiji, Franciji, Portugalski in Španiji.

V knjigi beremo, da komunistične stranke v zahodni Evropi ne bodo mogle v bližnji bodočnosti prevzeti oblasti v posameznih državah, obstaja pa dejanska možnost, da v prihodnjih dveh ali štirih letih komunistični stranki vstopita v osrednji vladi Italije in Francije. Ameriški znanstveniki pri tem menijo, da bi vstop komunističnih strank v vlade evropskih držav utegnil imeti nekatere negativne posledice za interese Združenih držav in bi hkrati pomenil resno dilemo za Sovjetsko zvezo. Prisotnost komunistov v zahodnoevropskih vladah pa po mnenju omenjenih znanstvenikov ne bi bistveno spremenila zunanje politike posameznih vlad, ki bo še dalje temeljila na gospodarski in vojaški soodvisnosti z ostalimi zahodnoevropskimi državami in z Združenimi državami Amerike.

Kar zadeva stanje v Italiji, je v knjigi re-

čeno, da bo komunistična partija po vsej verjetnosti ostala za nedoločen čas osrednja politična sila, a da nikakor ne bo postala stranka relativne večine. Za sestavljalce knjige je zgodovinski kompromis nekaj uresničljivega. V tem primeru bi komunistična partija imela tretjino ministrstev in podpredsednika vlade. V tem primeru bi tudi nastali nekateri resni problemi za Atlantsko zvezo, čeprav z vstopom komunistov v vlado ne bi bilo konca te zveze in ne bi bilo tudi ogroženo delovanje Evropske gospodarske skupnosti. Čedalje večji vpliv komunističnih partij na razne zahodnoevropske vlade pa bi verjetno imel za posledico uvedbo korenitih reform na področju lastniškega prava, na področju industrije in bi po vsej verjetnosti Italijo in druge države silil v izolacionizem, ki bi bil protiameriško pobarvan.

Na koncu študija poudarja, da bo od sposobnosti zahodnoevropskih držav za ureditev gospodarskih in družbenih problemov ter od sposobnosti teh držav in Amerike za vodenje njihovih gospodarstev odvisno, ali se bo zahodnoevropski komunizem še dalje krepil ali ne.

—o—

Komunisti so glasovali proti

V zvezi s potekom razprave v deželnem zboru dne 29. junija letos, med katero je bil govor o deželnih finančnih prispevkih, tudi za Kraški zadružni hlev, je tajništvo Slovenske skupnosti izdalo sporočilo za tisk, v katerem obžaluje, da je proti postavitvi, ki je v zakonu predvidevala znaten prispevek (80 milijonov lir) med drugimi ustanovami tudi Kraškemu zadružnemu hlevu v občini Devin-Nabrežina, glasovala komunistična skupina, medtem ko se je socialistična vzdržala.

Svetovalec Slovenske skupnosti dr. Štoka je seveda z vso odločnostjo podprl zakon in omenjeni prispevek Kraškemu hlevu in utemeljil pomen tega kmetijske objekta za razvoj živinoreje na Krasu. Za uresničenje te pobude si namreč že leta in leta prizadevajo domači kmetje in živinorejci ter vse slovensko občestvo, zato je povsem nerazumljivo zadržanje predstavnikov PCI in PSI.

Ob koncu tiskovno sporočilo SSK naglašaja dejstvo, da je Slovenski skupnosti v zadnjem času uspelo prodreti v deželni svet z dopolnilom k zakonu o poslovanju zemljike knjige, po katerem se deželna uprava obvezuje, da bo v zemljiškoknjižnih uradih zaposlila osebe z znanjem slovenstva.

Carter in Brežnjev

V dobro obveščenih washingtonskih krogih poudarjajo, kako je predsednik Carter mnenja, da je Leonid Brežnjev dejansko že izključil možnost bližnjega vrhunskega srečanja, ker se želi sestati s šefom Bele hiše samo v primeru, da bi lahko podpisala ali potrdila kak sporazum. Svoj čas je namreč predsednik Carter bil izjavil, da je pripravljen na razgovore z Brežnjevom, čeprav pred tem srečanjem predstavniki obeh vlad ne bi dosegli sporazuma o omejitvi strateškega jedrskega orožja ali kakega drugega dogovora. Brežnjev je te dni odgovoril na pismo, ki mu ga je bil poslal prejšnji mesec Carter in v katerem je bila omenjena možnost, da se oba državna poglavarja srečata še to leto. Leonid Brežnjev pa baje vztraja, naj zunanja ministra Vance in Gromiko nadaljujeta z razgovori o odprtih vprašanjih in naj dosežeta načelen sporazum, tako da bi državna poglavarja na vrhunskem zasedanju mogla sporazume potrditi in tudi podpisati.

Indira Ghandi le ni bila izjema

Indira Gandh je zelo, zelo redek primer diktatorjev, ki so tvegali svobodne volitve in so se zares umaknili z oblasti, ko so izgubili na volitvah. V tem pogledu ji mora dati zgodovina vse priznanje. Toda v eni stvari pa le ni bila izjema med diktatorji, kot je prišlo zdaj na dan, oziroma po tistem, kar je te dni objavila nova indijska vlada. Tudi ona je razpolagala s politično polici-

jo, ki je mučila politične jetnike s pretepanjem, elektriko, s prižganimi cigaretami, ki so jih pritiskali policisti na občutljive dele telesa, in še v marsičem. Preiskovalna komisija indijske vlade pravi, da so se zgledovali mučitelj v službi Indire Gandhi po policijah desničarskih južnoameriških diktatur, čeprav se je indijska diktatorka sicer uvrščala, kot znano, bolj na levo.

Federacija narodnih manjšin v Italiji

V Desenzanu ob Gardskem jezeru je bilo 2. julija zasedanje predstavnikov Slovenske skupnosti, francoske manjšine iz doline Aosta, nemške manjšine iz bocenske pokrajine, Furlanskega gibanja, tridentinsko-tirolske ljudske stranke in okcitanskega gibanja. Slovensko skupnost so na zasedanju predstavljali Drago Štoka, Marjan Terpin, Rafko Dolhar in Marija Ferletič.

V prvem delu zasedanja so predstavniki omenjenih narodnih skupnosti izdelali predlog za statut, ki bo politična predstavništva imenovanih narodnostnih skupnosti povezal v federacijo, kateri glavni namen bo skrb za življenje in razvoj narodnih manjšin v Italiji. V komiteju te federacije bo po en predstavnik vsake manjšinske stranke, skupno šest. Vsako leto bo skupščina, t. j.

zbor narodnih manjšin, ki bo seveda imela posvetovalen glas. Na skupščini bodo lahko prisotne kulturne organizacije, ki delujejo med narodnostnimi skupnostmi. Predlog za statut jezikovnih in etničnih skupnosti bodo sedaj ratificirale posamezne stranke in gibanja.

V drugem delu zasedanja je bil govor

o evropskih volitvah in o možnosti najbolj učinkovitega nastopa narodnih manjšin na njih.

Ker bo moral parlament kmalu izdati volivni zakon za evropske volitve, so predstavniki v Desenzanu sklenili stopiti v stik o tem vprašanju s pristojnimi rimskimi oblastmi.

Ob koncu zasedanja so razpravljali še o perečih problemih posameznih narodnostnih skupnosti.

Vrnitev na otočje atomskih eksplozij

Po kolikem času se lahko ljudje spet naselijo na kraju, kjer so eksplodirale atomske bombe? Kot se zdi, po dvajsetih do tridesetih letih. V tolikem času narava preboli posledice atomskih eksplozij. To daje sklepati dejstvo, da so ameriške oblasti pred kratkim dovolile nekdanjim prebivavcem atola Enewetak, ki so jih izselile pred tridesetimi leti, pred atomskimi preizkusi na atolu, da se vrnejo. Kakih 75 izmed nekdanjih 450 prebivavcev se je tako po dolgih prošnjah in čakanju nedavno vrnilo na mali otok Japtan, ki je eden izmed 40 otočkov, ki sestavljajo atol. Vodil jih je njihov stari poglavar Johanes Peter. Dejansko bodo ti ljudje — a po lastni odločitvi — še vedno nekakšni poskusni zajci, ker bodo morali šele dokazati, da bivanje na atolu po tolikih atomskih razstrelitvah in po tridesetih letih, ki so minila od tedaj, res ni več nevarno.

Starejši med njimi se še spominjajo prijetnega življenja na otočkih, visokih palm in ribjega bogastva v laguni. Ko so spet stopili na domače otočje, so peli zahvalne

pesmi. Zvečer so priredili praznik pod palmami, ob tabornem ognju, na katerem so se pekli prašički na ražnju. Otočki so spet porasli z bujnim zelenjem, le na enem je še videti sledove opustošenja in tja domačini, ki pripadajo polinezijski rasi, še dolgo ne bodo smeli stopiti, ker bodo odlagali Američani na njem vse, kar je na otočju morda še okuženo od atomskega žarčenja. Vendar pa palme še nikjer niso zrasle do prejšnje višine. Dobrodušni domačini se kljub vsemu ne hudejejo na Američane, ki so jih pred desetletji na silo odselili. Že drugič dan so se lotili ribolova in drugega dela. Američani so jim postavili na otočku pet dolgih barak iz nerjavečega jekla. Ena izmed barak služi delno za cerkev, delno za šolo in je središče naselbine. Ostale barake služijo za stanovanja. Na glavnem otoku atola pa prebiva sto Američanov, ki upravljajo letališče, radijsko postajo za morsko plovbo in pomorski znanstveni laboratorij.

Atol Enewetak — prej so ga imenovali Američani popačeno Eniwetok — spada k Marshallovemu otočju in leži približno na pol poti med Združenimi državami in Filipini, 2400 milj južnozhodno od Honoluluja. Na otočju je bilo izvršenih od leta 1948 do leta 1958 kar 41 atomskih razstrelitev. Med njimi je bila celo vodikova bomba. Pozneje so uporabljali Američani otočke kot tarče za svoje raketne izstrelke. Dva otočka so atomske eksplozije sploh raznesle, drugi pa so prekriti z globokimi kraterji. Najbolj je bilo prizaneseno ravno otočku Japtan in ameriški znanstveniki so že leta 1973 izmerili, da ni atomskega žarčenja nič močnejše kot v ameriškem mestu Seattle in je celo manjše kot v Denverju. Tudi ribe v laguni so zdrave. Ostale otočke bodo začeli prihodnji mesec čistiti vse preostale navlake od atomskih in raketnih eksplozij. To bo stalo 20 milijonov dolarjev. Ni pa še gotovo, če se bodo otočani, ki so se vrnili, lahko spet navadili na prejšnji način življenja.

—o—

OBČINSKO POLETNO SREDIŠČE ZA SLOVENSKE OTROKE

Od 8. do 27. avgusta organizira tržaška občina dnevno poletno središče za učence slovenskih osnovnih šol. Zagotovljena je popolna dnevna oskrba s sodelovanjem pedagogov, psihologov in mladinskih animatorjev. Lahko še vpišete otroke po rajonskih konzultah. V občinskem uradu svetoivanske konzulte, na Lonjerski cesti 1 nasproti liceja Prešeren, se starši lahko javijo ob torkih in petkih.

SKORO 11 MILIJONOV MEJNIH PREHODOV

Skoro 11 milijonov ljudi je v prvih petih mesecih tega leta prečkalo italijansko-jugoslovansko mejo v tržaški pokrajini. V obe smeri je v tem obdobju šlo 10 milijonov in 897 tisoč oseb. Največji osebni promet so zabeležili januarja, kasneje pa je upadal in je maja dosegel najnižje število okoli milijona in pol. S potnimi listi je maja šlo preko meje 296 tisoč italijanskih državljanov in 448 tisoč tujcev, s prepustnicami pa je bilo vseh potnikov 810 tisoč, od teh 552 tisoč z italijanskega področja in 258 tisoč z jugoslovanskega. Padec v primerjavi z lanskim majem znaša torej skoro 2 milijona in pol prehodov, kar je morda pripisati gospodarski krizi.

Proti atomskim elektrarnam

Mladina radikalne stranke kaže izredno aktivnost in požrtvovalnost, čeprav se nam zdi, da bi bila lahko tudi malo bolj kritična do raznih čudaških idej in ekshibicijskih nastopov strankinih voditeljev. V sredo je razdeljevala pod velikimi napisnimi tablam šapilografiran letak proti sklepu vlade, da bo zgrajenih v Italiji več atomskih central, ki naj bi krile primanjkljaj energije. Ena teh atomskih central bo po trditvi letaka »med Trstom in Tržičem« ali v bližini in njene segrete vode naj bi se zlivale v Tržaški zaliv, kar bi povzročalo v njem bujen razvoj škodljivega morskega rastlinstva. Letak zahteva jasen odgovor od dežel-

nih oblasti, ali bo res zgrajena atomska centrala v Furlaniji - Julijski krajini in kje in kako je mogoče, da se to sklene mimo prizadetega prebivalstva.

Radikalni mladinci pa ne omenjajo, da se s tem problemom, t. j. se problemom atomskih central soočijo vlade in prebivalstvo skoro v vseh evropskih državah in tudi v Ameriki, od Slovenije in Hrvaške (atomska elektrarna v Krškem in še druga v Dalmaciji) do Švedske in Združenih držav. Vprašanje torej ni toliko »če«, ampak »kako«, kajti s samimi abstraktnimi načeli se problemi ne rešujejo, tudi ne problem pomanjkanja energije.

Zakon za obnovo Furlanije

V poslanski zbornici se je zaključila razprava o zakonskem osnutku za obnovo potočnega področja v Furlaniji. Uvodno poročilo je prebral poslanec Giglia, ki je v svojih izvajanjih med drugim naglasil, da gre v bistvu za okviren zakon, ki določa glavne smernice za deželno upravo, saj bo ta morala dejansko skrbeti za izvajanje zakona.

Posebna komisija poslanske zbornice je znatno spremenila besedilo zakonskega osnutka, ki ga je bila pripravila vlada. Spremembe se tičejo predvsem področja indu-

strije, kmetijstva in gradbene dejavnosti. Zakonski osnutek je prvotno predvideval skupno vsoto 3050 milijard, z odobrenimi spremembami pa znaša skupna vsota 3125 milijard.

Iz poslanske zbornice bo zakon romal v senatno zbornico, kjer ga bodo prihodnji teden začele proučevati pristojne senatne komisije. Vse pa kaže, da bo ta zakon, ki je gotovo izrednega pomena za našo deželo, dokončno izglasovan še ta mesec.

V organizaciji sekcije Slovenske skupnosti:

»Naš praznik« v Nabrežini odlično uspel

Na igrišču »Sokola« v Nabrežini je bil prejšnjo soboto in nedeljo »naš praznik«, se pravi prireditev, ki jo je organizirala devinsko-nabrežinska sekcija Slovenske skupnosti. Priznati je treba, da je ta prireditev, ki jo je Slovenska skupnost prvič organizirala, naravnost odlično uspela tako po številu udeležencev kot tudi in zlasti po svoji kvaliteti.

V soboto je seveda bila glavna točka sporeda nastop lipicanskih konj na občinskem nogometnem igrišču. Osem žrebcev je namreč ponosno stopilo na igrišče ob zvokih nabrežinske godbe na pisala, ki je poskrbela za primerno slovesno vzdušje. Lipicanci so pod spretnim, naravnost mojstrskim vodstvom jahačev izvedli vrsto figur iz klasične jahalne šole in navdušili gledalce, ki so v lepem številu stali ob robu igrišča. Marsikdo je prvič v življenju videl lipicance pri njihovem »delu«, Nabrežinci pa so lahko ponosni, da so prvi na Tržaškem gledali to zares edinstveno predstavo.

Ob zvokih godbe na pihala so gledalci nato odšli na bližnji travnik, kjer je tudi igrišče »Sokola«, kjer so se lahko povsneli ob prijetnih zvokih ansambla TAIMS z Opčin, ki je poskrbel tudi za prijetno razpoloženje. V nedeljo pa je bila v prostorih Prosvetnega društva Igo Gruden okrogla miza na temo: zaščita slovenske manjšine v Italiji. Po uvodnih besedah tajnika sekcije dr. Škerka je deželni tajnik Slovenske skupnosti dr. Štoka orisal vsebino zakonsega načrta za globalno zaščito slovenske manjšine, ki ga je njegova organizacija pred kratkim predložila deželnemu svetu in parlamentu. Za komunistično partijo je v razpravo posegel Boris Iskra, ki je med drugim povedal, da bo njegova stranka v kratkem javnosti obrazložila nov načrt za globalno zaščito slovenske manjšine, predstavnik SKGZ Du-

ško Udovič pa je opozoril na študijo, ki ga je bila že leta 1971 pripravila njegova organizacija, pri čemer se je zgledovala po znanim paketu za Južne Tirolce. Ob sklepu so udeleženci med drugim soglasno poudarili nujnost, da se za slovenske šole v deželi ustanovi samostojen šolski okraj.

Zvečer je vladalo veliko pričakovanje za nastop osrednjega tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev Filipa Warascha, ki ga je številnemu občinstvu predstavil tajnik sekcije Slovenske skupnosti dr. Škerk. Večji del njegovega govora zaradi važnosti objavljamo na drugem mestu. Veselo razpoloženje je trajalo pozno v noč, za kar ima zaslugo ansambel Lojzeta Hledeta iz Števerjana.

Naj na koncu izrečemo priznanje organizatorjem, ki so poskrbeli, da so odlično delovali kioski. Bila je skratka prireditev, kakršnih si naši ljudje želijo še veliko.

TUDI OPENCI USTANOVILI ODSEK SLOVENSKE SKUPNOSTI

V ponedeljek 27. junja so se Openci zbrali v Finžgarjevem domu na drugem sestanku openskih somišljenikov Slovenske skupnosti. Število udeležencev je bilo več kot zadovoljivo. Prisotne je pozdravil inž. Milan Sosič ter razložil, zakaj je potreben krajevni odsek Slovenske skupnosti; pomanjkljivost Slovenske skupnosti je bila namreč ravno ta, da je bilo premalo stikov med vodstvom stranke in bazo, to je širšo plastjo volivcev. Z ustanovitvijo področnega odseka pa so dani potrebni pogoji, da je vodstvo SSK neposredno seznanjeno s številnimi težavami Slovencev po vaseh (nekateri openski problemi so že tokrat prišli na površje).

Član sveta Slovenske skupnosti Aleš Lokar je nato vodil volitve širšega odbora, ki šteje 23 članov. V ožji odpor pa so bili izvoljeni: Milojka Sosič, Milan Sosič, Vladimir Vremec, Giulio Škerlavaj, Stojan Sosič, Evelina Vidau in Anka Peterlin, ki je tajnica.

Prisotni člani novoustanovljenega odseka so se razšli z zavestjo, da jih čaka še veliko dela za zaščito pravic in koristi vseh openskih Slovencev.

A.P.

Zborovanje v župnijski dvorani Sv. Marije Velike

V petek 1. julija ob 20. uri se je vršilo zborovanje vseh slovenskih in italijanskih duhovnikov, redovnikov, sester in laikov v župnijski dvorani Sv. Marije Velike v ulici del Collegio št. 6 v Trstu. To je bilo prvo srečanje, ki ga je sklical nadškof in apostolski administrator P. Cocolin.

Žalostno po je, da se je vabilu, kiga je poslal škofijski pastoralni urad, odzvalo zelo malo slovenskih duhovnikov, sester in laikov. Seveda je razlogov za to dosti, toda dobra volja bi morala vladati v vsakem kristjanu, naj si bo Slovenec ali Italijan. Kljub

temu pa smo prisotni Slovenci doživeli veliko presenečenje, veselje in zadoščenje.

Na dnevnem redu je bilo najprej poročilo dekanov iz Trsta in okolice o izvršenem delu. Tu so prišle na dan težave in hibe dekanij, saj je skoro v vsaki župniji sodelovanje mladine vedno manjše. Ostaja pa še vedno problem starčkov, invalidov in izobčenec. V mnogih poročilih se je opazilo, da se kljub težavam nekaj premika, da se začne neko zanimanje za župnijo in bližnjega. Nekateri dekanji so omenili tudi nas Slovence in skušali poudariti, da bi morali skupaj sodelovati.

Predstavnik slovenske dekanije z Opčin je bil g. Kosmač. Najprej je prebral nekaj misli v slovenščini. Kar naenkrat pa je v dvorani završalo kot v panju. Ko pa je g. Kosmač nadaljeval poročilo v italijanščini, se je občinstvo pomirilo. Na kratko je prikazal položaj slovenske dekanije v Trstu. Poudaril je, da bi morali biti vsi kristjani, tako Slovenci kot Italijani, med seboj bratje. Po teh besedah je začelo vse občinstvo navdušeno ploskati. Na naših obrazih je vladalo začudenje in presenečenje. Kdo bi si bil kaj takega pričakoval? Mislim, da nihče.

Po poročilih dekanov so bili na vrsti posegi udeležencev z raznimi nasveti in s predlogi, kako naj se pripravi škofijski shod, ki se bo kmalu začel, vsaj tako vsi upamo. Skoraj vsi poročevalci so omenili Slovence in naglašali, da bi morali skupaj delovati in se zavedati, da nismo manjšina. Tu je v par besedah obrazložil problem Slovencev v centru Trsta g. D. Jakomin. Zaradi prevelikega posega udeležencev je imel g. D. Jakomin na razpolago samo dve minuti in ni mogel

VELIKO SI PRIZADEVAMO

Oglejmo si urbanistični načrt!

Slovenski tisk v naši deželi preplavlja v zadnjih časih poročila o širokopoteznih akcijah naše narodne skupnosti za rešitev življenjskih vprašanj od zaščitnega zakona do utemeljenih ugovorov glede deželnega urbanističnega načrta in zahtev po aktivni soudeležbi pri uresničevanju osimskih dogovorov. Gre za nujno potrebne in pozitivne pobude, katerih uresničitev pa ni odvisna od nas, ampak od dobre volje sil večinskega naroda v zvezi s spoštovanjem sprejetih okvirnih obvez. Dosedanje izkušnje pa niso bile spodbudne. Ko bi preveč dvomili v poosimski duh, bi nas morda upravičeno imeli za črnogledce. Uresničitev zaščitnega zakona bo v najboljšem primeru srednjeročna zadeva ali celo dolgoročna ob sedanji realnosti v državi. Potrebni bodo nato še podrobni izvršilni ukrepi.

Pri vsem tem se upravičeno vsiljuje bojazen, da spregledamo tekoča vprašanja, ki

so prav tako življenjskega pomena za narodno skupnost. Lahko se pripeti, da bomo dosegli zaščitne norme, ko ne bo več česa braniti. Kot primer naj navedemo goriški ureditveni načrt in popravek k ureditvenemu načrtu tržaškega mesta. Kaj bo s Štandrežem, s Krasom, s tržaškimi predmestnimi predeli?

Že večkrat smo opozorili, da predstavlja varianta za javnokoristne namembe tržaške občine dejansko nov ureditveni načrt. Osnovno postavko obrata širjenja javnih stanovanjskih gradenj iz predmestja v središče mesta s takoimenovano revitalizacijo in obnovitvijo socialnega tkiva v mestu samem smo pozitivno ocenili. Po odbitvi načrta v tržaškem občinskem svetu so se pa pokazale podrobnosti, o katerih je bila razprava v krajevnih sosvetih zelo omejena.

(Dalje na 7. strani)

(Dalje na 8. strani)

VII. FESTIVAL - »ŠTEVERJAN 77«

ŽIVLJENJE JE VRTILJAK

»Življenje je vrtljak« je naslov skladbe, ki je zmigala na letošnjem 7. Zamejskem festivalu domače glasbe, ki se je vršil v Števerjanu v dneh 25. in 26. junija 1977 v organizaciji prosvetnega društva »Franc Sedej« in ansambla »Lojzeta Hledeta« iz Števerjana.

Sedmič se je v Števerjanu vršilo srečanje slovenskih skupin, ki so se udeležila festivala iz vseh strani Slovenije, iz Italije, Avstrije in ena skupina celo iz Nemčije.

Novice z Goriškega

Ob koncu prejšnjega meseca je poteklo deset let, odkar je na čelo goriške nadškofije bil imenovan sedanji nadškof msgr. Pietro Coccolin. G. nadškofu, ki je v času svojega službovanja pokazal veliko občutljivost in zavzetost za slovenske vernike nadškofije, želimo na tem odgovornem bestu še mnogo življenjskih moči, osebnega zadovoljstva in božjega blagoslova.

Ustanova A.N.A.S. je začela urejati nevarne ovine na cesti Gorica - Trst v bližini mirenškega bloka. Na tem mestu, kjer se je zgodilo že veliko tudi smrtnih nesreč, so posekali drevje na robu ceste, ki jo bodo razširili. Z dokončno ureditvijo se bo povečala vidljivost za voznike, varnejši pa bo tudi dostop na mirenški blok.

V torek, 28. junija, je obiskal Novo Gorico predsednik slovenske skupščine dr. Marijan Breclj. Predstavniki novogoriške občine so ga seznanili tudi o stikih z zamejstvom in uresničevanjem določb osimskega sporazuma.

V nedeljo, 26. junija, so na procelju samostana na Kostanjevici pri Gorici odkrili spominsko ploščo, ki je priča o nekdanjem zaporu za ženske, ki je tu deloval od jeseni 1942 do jeseni 1943. Jetnice so fašisti imeli zaprte v vzhodnem traktu samostana, ki so ga zasegli za ta namen, vanj pa so zapirali ženske iz Gorice in okolice, iz Vipavske doline, s Krasa, Tolminskega in Cerkljanskega.

Letošnji festival je dosegel rekordno število nastopajočih zabavnih skupin, bilo jih je 22. Nastopili so v soboto 25. junija, ob prisotnosti številnega občinstva (čez 1000 ljudi), ki so ob negotovem vremenu sledili predstavi v prelepem Formentinijevem parku.

22 nastopajočih ansamblov je ocenjevala posebna komisija pod predsedntvom g. Marjana Terpina iz Števerjana. Člani so bili: Evgen Purič, predstavnik revije »Antena« iz Ljubljane, Tomaž Tozon iz Ljubljane, Licio Bregant iz Gorice, Bruno Rustija iz Podgorice, Edi Hravsky iz Ljubljane, predstavnik revije »Stop«, dr. Andrej Bratuž iz Gorice ter Tulio Možina z Opčin pri Trstu. Ta komisija je prepustila v finale naslednje ansamble, ki so ponovili nastop v nedeljo 26. junija: 1) Vokalni inštrumentalni ansambel »Comet« iz Zreč, 2) Ansambel »Saleški fantje« iz Velenja, 3) Ansambel »Taims« z Opčin, 4) Ansambel »Podjuna« iz Globasnice, 5) Ansambel »Bratov Sentočnik« iz Strmec pri Vojniku, 6) Ansambel »Franca Zemeta« iz Vojnika, 7. Ansambel »Pina Vežnaverja« iz Pirana, 8) Ansambel »Prijatelji izpod Reške planine v Sav. Dolini«, 9) Ansambel »Dobri prijatelji« iz Brežic, 10) Ansambel »Ivana Korošca« iz Cerknice, 11) Ansambel »Staneta Škode« iz Izole, 12) Ansambel »Francija Lipičnika« iz Zagorja ob Savi.

Tudi v nedeljo popoldne se je predstava

vršila v Formentinijevem parku v prisotnosti nad 1.500 ljudi. Pri zadnjem nastopu je začelo deževati in so se tako morali navzoči stisniti v dvorano, ki je bila takoj natrpana. Že omenjena komisija in komisija za ocenjevanje besedil sta podelili nagrade naslednjim ansamblom:

Nagrado za najboljši zamejski ansambel, ki jo je podarilo uredništvo »Nedelskega dnevnika« iz Ljubljane, je prejel ansambel »Taims« z Opčin.

2. nagrado v znesku 80.000 lir, ki jo je podarila revija »Antena« za najboljšo besedilo je prejel Ivan Sivec, za tekst »Življenje je vrtljak« v izvedbi ansambla »Francija Lipičnika« iz Zagorja ob Savi.

3. nagrado v znesku 100.000 lir, ki jo je podarila revija »Stop«, za najboljši ansambel, izbran od občinstva, je prejel ansambel »Prijatelji izpod Reške planine v Savinjski dolini«.

Drugo nagrado v znesku 50.000 lir za najboljšo izvedbo je prejel ansambel »Dobri prijatelji« iz Brežic.

Drugo nagrado za najboljšo melodijo v znesku 70.000 lir je prejel ansambel »Taims« z Opčin.

Prvo nagrado za najboljšo melodijo v znesku 120.000 in prvo nagrado za najboljšo izvedbo v znesku 80.000 lir pa je prejel ansambel »Francija Lipičnika« iz Zagorja ob Savi za skladbo »Življenje je vrtljak«. Ansamblu je bila podeljena tudi trofeja ansambla »Lojzeta Hledeta«.

Poleg denarnih nagrad so nagrajeni ansambli prejeli tudi razne pokale, ki so jih (Dalje na 7. strani)

Koncert gostov iz Islandije v Ogleju

V soboto, 2.t.m., sta v častitljivi oglejski baziliki nastopila Polifonski zbor in Komorni orkester iz glavnega islandskega mesta Reykjavika. Pod vodstvom dirigenta Ingólfura Gudbrandssona sta izvajala znani Händlov oratorij »Mesija«. Številno občinstvo, ki je povsem napolnilo prostorno oglejsko baziliko, je pozorno spremljalo dobre tri ure trajajočo baročno glasbo. Zbor in orkester, ki ga sestavljajo v glavnem mladi čla-

ni, sta dobro opravila svoji vlogi, saj sta tehnično zahtevno Händlovo glasbo izvajala natančno in s poslušom za baročni glasbeni izraz. Pomemben delež pri izvedbi oratorija so seveda imeli vsi štirje solisti, sopranistka Kathleen Livingstone, altistka Ruth Magnússon, tenorist Neil Mackie in basist Halldór Vilhelmsson. Vsi so pokazali dobro pripravljenost, po sočnosti glasu in odlični tehniki pa se je odlikovala sopranistka. Občinstvo je najbolj navdušila popularna »Aleluja«, tako da so nekateri celo zahtevali njeno ponovitev, vendar se dirigent ni odločil zanjo.

Gostje z daljnega Severa so s Händlovim »Mesijo« pred tem že nastopili v Sieni in Vicenzi. Naslednji dan pa jih je čakal nastop v Lignano. Iz programske knjižice, ki so jo delili udeležencem koncerta v Ogleju, je razvidno, da so v Italijo prišli z dvema sporedoma. V Firencah, Benetkah, Trstu in drugi dan gostovanja v Lignano so izvajali drugačen program, in sicer »Glorio v D-duru« Antonia Vivaldija ter »Koncert za dve violini solo in godalni orkester« in »Magnificat v D-duru« J.S. Bacha. Značilno je, da je dirigent Gudbrandsson s svojim Polifonskim zborom, ki ga je ustanovil leta 1957, v Islandiji prvič izvajal velika Bachova dela, kot je npr. njegov »Pasijon« ali pa »Maša v h-molu«, prav tako tudi dela sodobnih islandskih skladateljev. Kvaliteten koncert v Ogleju je pokazal, da je glasbeno življenje pri našem islandskem narodu na visokem nivoju. Razveseljivo je tudi, da je tako pri izvajalcih kot pri poslušalcih bilo opaziti mnogo mladih ljudi, kar pomeni, da klasična glasba še zdaleč ni izgubila na svoji aktualnosti.

Obmejni stiki na Goriškem

V zadnjem času beležimo na Goriškem vrsto pobratenj med našimi občinami in krajevnimi skupnostmi na drugi strani meje, ki po svoji velikosti in pristojnosti nekako ustrežajo manjšim občinam v Italiji. Že pred časom se je občina Krmin pobratila s krajevno skupnostjo Dobrovo v Brdih, furlanska občina Staranzano pred kratkim s krajevno skupnostjo Renče, v nedeljo, 3. t.m., pa je bila v Prvačini slovesnost pobratenja med tamkajšnjo krajevno skupnostjo in doberdobsko občino. Doberdobci, med njimi tudi njihov pevski zbor, so se na slovesnost pripeljali v posebni koloni avtomobilov. S predstavniki Prvačine se bodo še enkrat srečali v samem Doberdobu, kjer bodo pripravili podobno slavlje. V bližnji prihodnosti bo prišlo do pobratenja tudi med občino Sovodnje in Škofjo Loko, govorijo pa tudi o možnosti pobratenja med občino Števerjan in krajevno skupnostjo Kojso - Hum na sosednji jugoslovanski strani Goriških Brd.

V okvir prijateljskega sodelovanja na Goriškem sodi tudi izmenjava mnenj med političnimi strankami na italijanski strani in družbeno - političnimi organizacijami v Novi Gorici. Redno potekajo tudi srečanja med goriškimi in novogoriškimi občinskimi upravitelji, na katerih razpravljajo predvsem o praktičnih vprašanjih gospodarskega, prometnega in urbanističnega značaja, ki se pojavljajo ob meji.

Menimo pa, da še niso izkoriščene vse možnosti obmejnega sodelovanja. Pogrešamo predvsem stike med osnovnimi in srednjimi šolami, ki bi lahko organizirale skupne kulturne in športne pobude in na ta način že pri šolski mladini vzbujale zavest o pripadnosti istemu narodu. Potrebni bi bili tudi redni stiki med slovenskimi občinami na Goriškem in tistimi krajevnimi skupnostmi na jugoslovanski strani, s katerimi neposredno mejijo, tako npr. Doberdob z Opčjim selom in Sovodnje z Mirnom.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»AMERICANA« štev. 21

Nova, 21. številka revije »Americana«, ki jo izdaja USIS v Rimu, prinaša kot enega svojih glavnih člankov spis Richarda Schroederja »Kako držijo v Združenih državah vlado pod nadzorstvom«. To je zelo zanimiv spis ki vpliva zlasti na slovenskega bralca kot fantastičen roman. Še vedno namreč mislimo, da je ljudstvo za to tu, da se mu vlada, ne pa da je vlada za to tu, da služi ljudstvu in da jo pri tem ljudstvo samo nadzira in odstavi, če ne dela tako, kakor ono hoče, in zlasti, če se pri vladanju ne drži pravih resnične demokracije in poštene igre. Richard Schroeder razlaga v svojem spisu, kako se v Združenih državah izvaja nadzorstvo nad delomo vlade. To nadzorstvo se zdi zunanjemu svetu včasih pretirano, lov na čarovnice, skoro bolešni gon Američanov po samokritiki, t.j. po kritiki lastne družbe in zlasti lastne vlade. Toda po Schroederjevem mnenju se kaže v tem samo vedno nezadoščena in dinamična ameriška demokracija, ki hoče zagotoviti, da ostane vlada Združenih držav služabnica, ne pa gospodarica nad narodom.

Roger Hamilton piše v članku »Ujeti-veter«, kako se ameriška vesoljska agencija NASA trudi, da bi izdelala generatorje, ki bi porajali električno energijo na vetrni pogon. Računajo, da bodo vetrni generatorji lahko dajali leta 2000 že 5 do 10 odstotkov vse električne energije, ki jo bodo porabile Združene države. Glavna ovira je za zdaj še prevelik strošek za take generatorje.

John Culhane piše o politični karikaturi v Združenih državah in jo imenuje, skupaj s satiro in grotesko, psa čuvaja demokracije.

Zanimivo plat ameriškega življenja obravnava Peter Morrison in Nanges Morrison, namreč notranje preseljevanje. Že od nekdaj se Američani radi selijo. V tem pogledu ni mogoče ničesar napovedovati vnaprej. Do pred kratkim so se ljudje masovno selili v velemesta in že je kazalo, da bo prišlo na vzhodu do oblikovanja ogromnih velemest, ki se bodo skoro dotikala med seboj. Nenadno pa se je tendenca spremenila, ljudem je začelo iz raznih vzrokov presedati življenje v velemestih in so se začeli seliti ven, v naravo, v zelenje, na ameriški jug, zahod in v širšo okolico mest. Razna majhna mesteca so dobila mnogo novih prebivalcev, to pa povzroča nove probleme. Ta pojav preselje-

vania pa spremlja počasnejše naraščanje prebivalstva, kar ima tudi svoje dobre posledice in zmanjšuje gnečo velemest. Drug članek prikazuje, tudi v spremnih fotografijah, poljedelske ali bolje rečeno žitne države v sredini Združenih držav. To je pravi ameriški čudež — je rečeno v članku — ne pa spektakularni vesoljski podvigi, sto milijonov avtov in donebniki. Ti zatorodni kraji so danes največja moč vsega ameriškega gospodarstva, ker poljedelski sektor producira več, kupuje več in izvažata več kot katerikoli drugi gospodarski sektor v Združenih državah.

Drugi članki obravnavajo operno gledališče v Washingtonu, šole za podjetniško upravljanje, ameriško umetnost v steklu, pogovor z mladim ameriškim pisateljem Josephom Hellerjem, robove in velesojem na poljedelskem srednjem Zahodu. Vsi članki so ilustrirani z odličnimi barvnimi fotografijami in tudi drugače je revija grafično izvrstno opremljena.

fj

Teološka predavanja

Pred časom se je zaključil prvi del izobraževalnega tečaja iz teologije in kateheze, ki se je vršil v dvorani Marijine družbe v ul. Risorta. Kolikor nam je znano, ni bil v Trstu še nikoli organiziran teološki tečaj v slovenskem jeziku. Organizatorjem tečaja, dekanu dr. Kosmaču, dr. Prešernu in g. Bedenčiču, gre vsa čast in hvala, da so prevzeli to naporno breme in tako odpravili to vrzel.

Vsak dan poročajo televizija in časopisi o novih odkritjih, o novih znanostih, ki so sad današnje skrajno stehnizirane in avtomatizirane družbe. Tudi teološke vede, po-

sebeno po drugem vatikanskem zboru, so bile deležne velikega raziskovalnega razmaha. Zato so taka teološka predavanja danes zelo primerna, ne samo, ker nas seznanjajo z novimi spoznanji glede razlage sv. pisma, filozofije in kristologije, temveč tudi zato, ker morajo služiti tudi za osebno poglobitev, spreobrnjenje, in nas spodbujati k stalni rasti. Da je bila taka duhovna hrana res potrebna, je bilo najbolje razvidno iz števila poslušalcev, katerih je bilo včasih tudi 50.

Predmet tečaja so bile osnovne teološke vede: filozofija, osnovno bogoslovje, uvod in razlaga sv. pisma Stare zaveze ter pedagogika. Predavali so priznani profesorji iz matične domovine.

Drugi cikel predavanj se bo začel letos jeseni, predvidoma prvi petek v oktobru. Na programu so uvod v Novo zavezo in komentar nekaterih najbolj značilnih delov, dogmatika, moralka in katehetika, povezane s splošno psihologijo. Posebno zanimiva se nam zdijo predavanja o sv. pismu, v katerih bomo dobili temeljna izhodišča za pravilno razlago Nove zaveze, ki ne bodo služila samo vernim, temveč bodo pomagala tudi tistim, ki bi želeli spoznati najbolj celovito osebnost vse zgodovine. Kristusa in njegov nauk, ki je danes vedno bolj aktualen za vsakega človeka, ki je željan ljubezni, svobode in pravice. Tudi vprašanja morale in psihologije so vedno bolj v ospredju, posebno pri tistih, ki skrbijo za mladino, pa naj si bodo starši, učitelji ali vzgojitelji.

Program se nam zdi skrbno izbran, tako da lahko zadovolji ne samo tiste, ki mislijo potem polagati izpite iz posameznih predmetov, temveč tudi vse tiste, ki se za te stvari zanimajo in mislijo tako obogatiti svoje znanje. Kakor že na pravkar končanem tečaju, se bomo tudi letos oprli na ljubljansko teološko fakulteto.

E. Čermelj

—O—

Izšla je nova številka vestnika »Rivista della città di Trieste« z raznimi statističnimi podatki o tržaškem prebivalstvu, zdravstvu, cenah in potrošnji, trgovini, zaposlitvi, gradnjah in prometnih nesrečah. Po teh najnovejših podatkih ima Trst zdaj 267.857 prebivalcev.

»Cerkev v sedanjem svetu«

Nova, 5. in 6. številka revije »Cerkev v sedanjem svetu« se začne z uvodnikom »Človeku naproti«, ki ga je napisal Nikola Radič. V članku poudarja, da se »pokoncilska Cerkev vedno bolj poslužuje pridobitev modernih znanosti — in to ne brez koristi. Svoje poslanstvo sprejema kot službo človeštvu; zavzema se za dostojanstvo in socialno rast. Pri tem ji kar v največji meri pomagajo takojimenovalne antropološke vede«. V tej razlagi pogrešamo besedo Bog, kajti poslanstvo Cerkev je nedvomno predvsem v tem, učiti ljudi, kako spoznavati Boga in jih voditi k njemu ter jih učiti živeti po božjih zakonih. V besedilu moti tudi uvajanje angleške besede »counseling«, saj isto pove slovenska beseda posvetovanje. Ni treba, da začne še slovenski katoliški tisk, po vzgledu športnega in drugega, okuževati slovenščino z angleškimi izrazi.

Članki v tej številki so ubrani na osnovno temo »pastoralni pogovor«. Anton Trstenjak je objavil tehtno razpravo pod naslovom »Človek človeku po besedi«, v kateri med drugim poudarja važnost poguma pri odnosih med ljudmi, zlasti ko je treba svetovati drugemu človeku. Jože Rajhman piše o »Teoloških vidikih človeške besede«, Vinko Vegelj o nekaterih značilnostih pastoralnega govora, Janko Bohak pa o posvetovanjih v skupini, pri čemer navaja primere nekakega ocenjevanja posameznikov po določenih vzorcih. Tako npr. piše: »Preberi nasprotne pare človeških lastnosti in označi s križ-

cem, katero in v kakšni meri (po tvojem mnenju) imaš ti oziroma tvoj partner. ...Obkroži tri glavne kreposti in tri glavne slabosti, za katere misliš, da jih imaš ti oziroma tvoj partner...« To naj bi bila nekaka skupinska igra. Vendar se nam zdi vse preveč podobna zloglasnim karakteristikam v policijskih režimih. Zakaj neki je potrebno tako ocenjevanje bližnjega? Kolikor je znano, se apostoli, ki so tudi živeli v skupini, niso tako ocenjevali med seboj in se šli take »skupinske igre« in prav tako ne prvi kristjani. Kakšen pomen naj ima vse to v pastoralnem posvetovanju? Ivan Albrecht piše o posvetovanju v različnih dobah človekovega življenja, Renato Podbersič o tem, če so pastoralni delavci potrebni posvetovanja, nekdo, ki se je podpisal samo z besedama »tvoj prijatelj«, pa objavlja »Pogovor z obrobni in oddaljenimi« kristjani.

V rubriki »Pastoralne skušnje in problemi« poroča Miha Žužek o oznanjevalnih katehetskih seminarjih v letih 1975 do 1977, isti piše tudi o tem, kako uporabljati pridigarske osnove. Stefan Steiner pa daje nasvete o spovedovanju. Dr. Josip Weissgraber razglablja o prenovi družbe na Hrvaškem, dr. Maria Bruckmüller piše o delu življenjske posvetovalnice v Celovcu in sledi še nekaj drugih člankov in poročil, tudi v rubriki »Tečaji in zborovanja«. Fotografije na zadnji strani prikazujejo prenovljeni oltarni prostor v uršulinski cerkvi v Ljubljani, delo arhitekta Toneta Bitenca, ki je prav te dni umrl.

Filip Warasch govoril o prihodnosti na Koroškem

(nadaljevanje s 1. strani)

traj Avstrije ni moč najti rešitve manjšinskega vprašanja, niti v nobeni politični strukturi Avstrije ni dane resne politične volje vsaj za delno izboljšanje razmer, smo koroški Slovenci slej ko prej prepričani, da bo potrebna tudi v primeru Koroške formalna internacionalizacija manjšinskega vprašanja. Konkretno mislim, da bi morala o tej zadevi razpravljati generalna skupščina OZN. Južni Tirolci so internacionalizacijo izsilili z dinamitom, Koroški Slovenci pa nasilje odklanjamo, ker smo nasilje med naci-fašizmom doživeli, ker smo se nasilju tudi uprli. Predvsem pa, ker vemo, da terja nasilje nešteto nedolžnih žrtev.

Vsa ta izvajanja pa ne pomenijo, da se hočemo diktatu, nasilju, ki prihaja danes celo z vladne strani, brez upora vdati. Zaupamo in računamo namreč tudi na občutljivost mednarodne demokratične javnosti, da pravočasno spozna, da se ponovno rojeva in poraja prav na Koroškem tisti mračnijaški totalitarni duh, ki je bil vojaško premagan že pred 32 leti. Tudi Hitlerjev fašizem in totalitarizem se je rodil v majhnih, temnih gostinskih sobah in v začetku niti ni imel dosti privrženecv. Bil pa je nasilen. In je tako rekoč čez noč imel podjarmljeno vso Evropo. Tenkočutno mednarodno javnost hočemo informirati, da smo koroški Slovenci za nacionaliste in neonacistične na Koroškem le prva žrtev, takorekoč namesto Židov, in da preti še napad na splošne človekove svoboščine, socialne pridobitve in sploh na demokracijo. To mora in more biti naš doprinos k internacionalizaciji našega vprašanja. Manjšinske pravice niso ločene, so človekove pravice, so torej del tretje košare helsinških sklepov! Zato upravičeno pričakujemo, da bo na beograjski konferenci govora tudi o nezaslišanih posiljstvih etničnih manjšin v osrčju Evrope.

Zaupanje v lastno moč in trajna gradnja zaveznitva s pozitivnimi demokratičnimi silami znotraj države ter v mednarodni javnosti — to sta nova oprijema našega boja za doseg osnovnih manjšinskih, to je človekovih pravic. Prvi uspehi te nove ofenzive so že vidni. Tako so nam dunajski demokrati pomagali izpeljati uspešen bojkot ugotavljanja manjšine dne 14. novembra 1976 s parolo, da bo materin jezik dunajskega demokrata na dan preštevanja slovenski. Danes vemo, da je bojkot uspel. Na Dunaju se je zapisalo 4747 oseb za Slovence, to je za 806 oseb več kot na Koroškem, ali celo preko 2000 več kot na dvojezičnem ozemlju Koroške. Prav tako smo bili v teh dneh priče, da je obravnavalo 700 delegatov katoliške delavske mladine Avstrije na svetnem letnem kongresu koroško slovensko vprašanje kot eno bistvenih programskih točk za delovanje v prihodnjem obdobju. To so pogumni fantje in dekleta, ki se ne zmenijo za obrekovanje njihovega boja kot nekaj komunističnega ali protidržavnega, marveč, kot v prvih dneh krščanstva, postavljajo besede in dejanja na pravo mesto in se pri tem ne bojijo niti zasledovanj s strani cerkvene hierarhije.

Ta izvajanja ne bi bila zaokrožena, če ne bi v nekaj besedah zavzel stališča do lastnih prizadevanj. Se vedno dokazujemo Slovenci v zamejstvu svojo trdno voljo do nadaljnjega obstanka in ustvarjanja. V največjo pomoč so nam pri tem naša prosvetna društva s svojim bogatim izobraževalnim, kulturnim in zabavnim programom. Z veseljem smemo ugotoviti, da ne delujejo le tradicionalna društva, temveč da se ustanovljajo nova ali prebujajo že skoro zamrta. Kot pravilen in nujen korak smatram pa dejstvo, da vsebuje kulturni program nekaterih prosvetnih organizacij kot težišče delo za otroško mladino in rojake ob robu narodnostnega ozemlja. V preteklih mesecih so otroci videli mnogo lutkovnih predstav (koroška šola jim tega v slovenščini ne nudi!), saj drugače skoraj več ne slišijo slovenske besede; zato mora veljati naše priznanje vsem tistim, ki skušajo na tak uspešen način kriti kulturni deficit na tem področju. Kulturni nastopi na periferiji našega dvojezičnega ozemlja in obiski na teh prireditvah pa najbolj dokazujejo zlaganost ukrepov avstrijskih oblasti, po katerih poskušajo skrajšati dvojezično ozemlje na eno tretjino. Prav močna kulturna dejavnost koroških Slovencev je izraz upora proti odprtemu in skritemu asimilacijskemu pritisku na manjšino.

Kakor smo na eni strani na kulturno-prosvetnem področju že prišli do novih oprijemov za naše delo, nas čaka še mnogo truda

da na področju predšolske vzgoje otrok. Nemškemu pritisku bomo mogli kljubovati le tedaj, če bomo imeli za seboj zavedno in revolucionarno mladino. Zato vidim eno osnovnih potreb v ustanovitvi privatnih otroških vrtcev po vseh krajih slovenskega naseljenega prostora na Koroškem. Tudi v bodoče potrebuje slovenski narod močne karakterje v vseh poklicih: kot zdravnike, pravnike, duhovnike, inženirje, učitelje, uradnike, delavce, kmete, obrtnike itd., itd.

Dotakniti se moram še nega vprašanja, namreč vprašanja zaposlitve slovenskega človeka! Dosedanja praksa na Koroškem nam narekuje, da bomo v bodočnosti morali biti mi sami tisti, ki bomo zaposlili našega človeka v domačem kraju. Vedno bolj namreč opažamo, da se pod ekonomskim pritiskom praznijo naše slovenske vasi. Slovenski človek, predvsem mladi delavec, gre s trebuhom za kruhom v tujino, ker dostikrat v domačem podjetju, ki je v rokah Slovincem sovražnega kapitala ali v javnih službah ne najde zaposlitve. Ustvarjanje delovnih mest za našega človeka bo torej poleg otroških vrtcev morali biti glavno težišče našega prizadevanja in lastnega dela. Pri tem bomo veselili vsakega investitorja, ki ne bo sovražil Slovencev in ne bo dajal svojega kapitala v službe uradnih ali neuradnih germanizatorjev.

Ob sklepu svojih izvajanj se je Filip Warasch spomnil 75-letnice dr. Joška Tischlerja, očeta slovenske gimnazije v Celovcu, in ob vzgledu tega velikega narodnjaka poudaril, da se mora vsak zaveden Slovenec zavedati, da le vztrajen, včasih tudi brez-kompromisni boj vodi do uspeha, kajti »kadar se pravica spremeni v krivico, tedaj postane upor proti krivic naša dolžnost«.

VELIKO SI PRIZADEVAMO

(Nadaljevanje s 4. strani)

Gre za nov pristop do zasebnih gradenj, po katerem bo občina stroške za urbanizacijo skoro v celoti prenesla na zasebnike. Pristop je okvirno popolnoma upravičen. Dejansko pa nas je, po ogledu razstavljenih načrtov, ne da bi pretiravali, obšla zona. Morda neupravičeno, morda nas bodo naši arhitekti in urbanistični izvedenci le potolažili in nam prepodili strah iz kosti.

Ne da bi se dotaknili povečanih javno-koristnih služnosti, zelenih površin in podobnega, bi radi opozorili na parcelizacijska področja za zasebne gradnje, katera so uvedli na doslej prostozazidljivih površinah predvsem v predmestnih okrajih, kjer je torej ostalo še nekaj slovenske zemlje.

Jasno je, da so področja določili, ne da bi prej izvedli sociološko študijo o obstoječem socialnem tkivu, kot tudi ne študijo o lastninskem sestavu območij.

Gre za področja, katera doslej lastniki niso izkoristili za gradnjo, bodisi ker niso imeli dovolj finančnih sredstev ali ker so bili pač navezani na svojo zemljo ter so jo vsaj delno obdelovali.

Občina je določila kakih 150 takih območij. Možnost zazidljivosti ostane nespremenjena, vendar se morajo prej vsi lastniki območja dogovoriti za parcelizacijo in primarno urbanistično ureditev. Če se polovica lastnikov za to odloči, so tudi ostali ob-

vezani sodelovati. Pobuda lahko pride celo s strani občine v okviru srednjeročnega načrta. Če kak lastnik na to ne pristane, ker nima namena graditi ali ne razpolaga s finančnimi sredstvi, mu pač ne preostaja drugega, kot da parcelo proda interesentom. V nasprotnem primeru občina lahko del parceliranega območja razlasti in ga proda na dražbi zasebnikom. Vedno na področju zasebnih gradenj so zelo nevarna zlasti na Kolonkovcu takoimenovana minimalna parcelizacijska območja — lotti minimi, kjer je gradnja dovoljena, potrebne pa so zelo velike površine, vedno pod istimi pogoji. No, kot neizvedencem se nam zdi, da je dejansko pot odprta velikim gradbenim podjetjem in spekulantom ter dejanski obvezni prodaji zemlje in celo razlastitvam, v tem primeru pa ne v javnokoristne namene ampak celo za zasebne gradnje!

V pričakovanju, da nam naši številni izvedenci, ustanove in strokovne organizacije osvetlijo to vprašanje, opozarjamo vse, da so načrti na ogled v tržaški občinski palači do polovice julija, ko obenem zapade rok za ugovore.

Če je vprašanje dejansko tako resno, kot se dozdeva nestrokovnjaku, upajmo sicer, da se motimo, potem ne bodo odločujoči ugovori posameznikov, dasi je njih število zelo pomembno. Potreben bi bil enoten nastop na strokovni ravni in politični pritisk.

ČLOVEK PROTI LETU 2000

LSD 25

V teh nadaljevanjih smo že večkrat omenili psihedelično kulturo. Morda bi kazalo, da ji tokrat posvetimo cel članek.

»Ležal sem na tleh. Gledal sem nebo, ki sem ga lahko nekako videl skozi listje, in zaznal sem, kako se v drevesu pretakajo sokovi. Občutek sem imel, da je bilo drevo zelo prijateljsko razpoloženo do mene in da mi je bilo kot živ sorodnik zelo blizu. Postal sem drevo in začutil sem, kako se mi je hrbtenica razrastla v zemljo in se razpredla v koreninice... in dvignil sem roke in mahal z njimi in bil sem zares drevo. Toda proti koncu sem se ozrl na ženo in zdelo se mi je, da sem opazil, kako se je je LSD lotil na napačen način...

Nenadoma sem se prestrašil, zastrmel sem se v Ester, ki je bila majhna in daleč, kot če bi jo gledal skozi napačno odprtino pri teleskopu.

To je izpoved 29-letnega diplomirancja Yaleške univerze. Svojo ženo je res opazoval skozi napačen konec daljnogleda: njegove zaznave so bile pod vplivom LSD-ja. Ta primer smo izbrali prav zato, ker pride pri njem lepo do izraza glavna značilnost zastrupitve s halucinogenimi snovmi, namreč občutek, da dojemamo stvarnost v njenem bistvu; ne skozi kopreno čutnih zaznav, ampak iz lica v lice. Prav te svojstvene lastnosti so privedle Timothyja Learyja, da je dal LSD-ju vzhičeno oznako »možganski vitamin« in prekrstil »halucinogene snovi«, ki so se mu zdele pomensko nekoliko negativno obarvane, v »psihedelične snovi«, t.j. snovi, ki odpirajo, razširjajo razum. Te lastnosti so tudi naredile iz bivšega harvardskega profesorja psihologije znanilca in preroka nove, psihedelične kulture, ki se je je oprijela generacija beatnikov in hipijev. Spravile pa so ga seveda tudi navzkriž z oblastmi, najprej z akademskimi, nato pa še z državnimi.

Svojim privržencem daje Leary hrepenenje po omami LDS-ja in hipnotično vizijo vzhodnjaške mandale, krožnega simbola vesolja. Z njihovo pomočjo naj bi prišli do stopnje zavesti, ki jo sicer lahko dosežemo samo v nekaterih izbranih hipih življenja. »Transcendenčne« snovi, ki naj bi sprostile duha, išče človek že od pomneža. Zadnjič smo omenili mehiške Indijance, »božje meso«, peyotl. Lahko bi bili govorili o cohobi in močnem vinu caapi. Ali o »soma

pumari«, napitku starih Perzijcev, ki je pivca »pobožanstvilo«. Spomnili bi se bili lahko na Herodotov zapis, ki razkriva nagnenje Scitov do konopljinih semen; omenili bi bili lahko evrazijske nomade, ki so še stoletja pozneje žvečili neko škrlatnordečo gobo, ki jim je dajala pride, Ali pa bučne vikijske orgije sredi neskončno dolgih noči severne zime v znamenju strupa naše gobe mušnice.

Literarni predhodnik psihedelične mistike je morda prav Aldous Huxley in njegov roman »Brave new world« iz leta 1932. V njem opisuje človeško družbo bodočnosti slonečo na mamilih. Knjiga je bila preroka v več ozirih: leta 1953 je Huxley preizkusil na sebi učinek meskalina in napisal delo »The doors of perception«, ki smo ga omenili zadnjič. Deset let pozneje sta Leary in njegov sodelavec Richard Alpert na harvardskem »Središču za raziskovanje osebnosti« že razdelila 3500 doz psilocibina, preden ju je akademski senat odslovil. Iz ameriških »campusov« so bradati beatniki in pisani hipiji raznesli psihedelično kulturo po celem svetu. Najprej seveda v Anglijo, kjer se je po ZDA morda najbolj ukoreninila. Spremlja jo izreden občutek za žive barve, kar pravzaprav ni težko razumeti, če pomislimo, da so prav živobarvani prividi jedro psihedeličnega izkustva. Spremlja jo tudi skoro bolna uglašenost na obredje Orienta. Beatniško generacijo je obnačeval budizem Zen. Psihedelični rod si je izbral za brevir »Tibetansko knjigo umrlih«, vodič za smrt in prerojenje.

Sklepno dejanje te vznesene mistične pred-

stave se, žal, marsikdaj odigra v bolnišnici ali na policijski stražnici. Ne mislimo tu toliko na genetske okvare, ki naj bi jih povzročalo stalno uživanje LSD-ja, kot na druge zdravstvene in umske komplikacije. Najbolj pogosten zapletljaj dolgujemo študentovski »iznajdljivosti«. Črka S v kratici LSD stoji za pridevnik sintetičen, kar pomeni, da si je snov mogoče umetno pridobiti. Ker pa mladi kemiki največkrat niso razpoloženi z dovolj izčiščenimi kemikalijami (za »sintezo« je to ena osnovnih zahtev), se je velikokrat zgodilo, da je bil končni izdelek še drugače škodljiv. Še posebno veliko izkušenj s temi stranskimi zastrupitvami si je pridobila newyorška bolnišnica »Bellevue«, ki je v zlatih letih psihedelične mode velikokrat citirana v črni kroniki. Seveda je to samo del nevarnosti. Računati moramo tudi z nezgodami, ki se lahko pripetijo (in do katerih tudi stalno prihaja), ko razum sredi halucinacijske krize popolnoma izgubi čut za nevarnost. Znani so primeri oslepitve, ker so uživalci v omami vizij predolgo zrl v sonce; ko so zleteli skozi okno, v prepdičanju da znajo leteti; ko so se vrgli pod kolesa podzemne železnice, ker do skrajnosti napeti čuti niso mogli prenesti hrupa.

Še dve besedi o nevarnostih, ki pretijo duševnosti. Halucinogene snovi (mednje prištevamo tudi hašiš in marijuano) v nasprotju z mamili ne povzročajo odvisnosti, t.j. neodpovedljive potrebe po ponovnem uživanju. Vendar je »potovanje« (izraz se je udomačil med ameriški študenti in označuje stanje pod vplivom halucinogenih snovi) vedno zelo močno in pretresljivo izkustvo, ki lahko v duševno labilnih povzroči popoln zlom. »Takih je veliko več, kot bi si človek predstavljal«, pravi Nathan Kline, »in ta tip ljudi si išče takih izkustev.«

S.M.

Ameriški časnikar o zasebnih delavnicah v Sloveniji

»International Herald Tribune«, ameriški dnevnik, ki izhaja v Parizu, je objavil pred kratkim še en članek posebnega dopisnika Murraya Seegerja iz Ljubljane, v katrem prikazuje pojav precej razširjenega zasebnega podjetništva ali bolje rečeno obrtništva v Sloveniji. Murray Seeger je dejansko dopisnik ameriškega dnevnika »Los Angeles Times«, iz katerega pa ponatiskuje članke tudi »International Herald Tribune«. Ameriški časnikar poudarja, da je Slovenija v pogledu pravic, ki jih dopušča zasebnikom, da ustanavljajo s svojimi prihranki majhna podjetja na osnovi zakona o združenem delu, daleč pred drugimi jugoslovanskimi republikami, in pravi med drugim: »V Beogradu, glavnem mestu Srbije kot tudi celotne Jugoslavije, imajo zasebniki težave tudi če hočejo odpreti majhne trgovine in servisne delavnice, ki pa so nekaj čisto navadnega v Ljubljani«. Kot primer navaja majhno skupino mladih ljudi, ki so hoteli

odpreti v Beogradu prodajalno pic, pa jim oblasti tega niso dovolile. Šele ko se po štirih mesecih ni javilo nobeno večje gostinsko podjetje, da bi prevzelo picarno, so jo smeli prevzeti spet tisti mladi.

Ameriški časnikar opozarja, da se okoriščajo s pravico do ustanavljanja lastnih majhnih združenih podjetij predvsem delavci, ki se vračajo z dela na tujem, ker imajo nekaj prihrankov.

—o—

Tajnik italijanske socialistične stranke Craxi se je spustil v ostro polemiko s komunistično stranko glede eurokomunizma. Craxi očita KPI dvoumnost in dvoličnost, ker da ni dovolj podprla Carilla v njegovi polemiki z Moskvo. Po Craxijevem mnenju ni točno, kar je izjavil Berlinguer, da je Sovjetska zveza »socialistična družba z neliberalnimi potezami«, ampak je »neliberalna (nesvobodoljubna) družba z (nekaterimi) socialističnimi potezami«. Craxi vidi v njej hegemonijo birokracije.

Na beograjski konferenci o miru in varnosti v Evropi prihaja do ostrih nasprotij med ameriškim in sovjetskim stališčem, največ glede spoštovanja človeških pravic. Nekateri menijo, da je zaradi tega v nevarnosti jesensko glavno nadaljevanje konference.

Moštvo Milana se je nepričakovano dobro rehabilitiralo po slabi uvrstitvi v letošnjem italijanskem nogometnem prvenstvu kategoriji A. V tekmah za nogometni pokal je igralo odlično od začetka do konca in zmagalo ter bo tako nastopalo v uglednem mednarodnem tekmovanju pokalnih prvakov.

ZBOROVANJE V ŽUPNIJSKI DVORANI SV. MARIJE VELIKE

nadaljevanje s 4. strani

obširno poročati. Kljub temu pa je tudi sam doživel uspeh na zborovanju.

Srečanje se je zaključilo pozno v noč. Vsi pa smo odhajali veseli in smo si želeli, da bi še prišlo do takih srečanj.

Rossana Purger

—o—

ŽIVLJENJE JE VRTILJAK

(nadaljevanje s 5. strani)

darovala za to priliko razna podjetja in Ustanove. Ostalim ansamblom, ki so nastopili v finale, so organizatorji podelili po en pokal. Vso prireditvev je res dobro napovedal Marjan Šneberger iz Ptuja.